SKATTENYTT

Officiellt organ för Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund

Nr 6/1959 **Årg. 9**

DISTRIBUTÖR AV
MEDDELANDEN FRÅN RIKSSKATTENÄMNDEN

Rörelsebeskattning i Regeringsrättens praxis 1956–1958

En rättsfallssammanställning av regeringsrättsekreteraren Hans Bylin

A) Inkomst av rörelse.

1. Avveckling av rörelse i samband med dödsfall.

Om dödsboet efter en rörelseidkare avvecklar rörelsen genom en realisation, beskattas dödsboet i allmänhet för inkomst av rörelse enligt samma grunder, som skulle gällt för den avlidne. Själva dödsfallet medför således i regel icke att de i rörelsen nedlagda tillgångarna förlorar karaktären av rörelsetillgångar.[1] Vare sig dödsboet avvecklar rörelsen genom successiv utförsäljning eller försäljning å auktion beskattas således dödsboet för inkomst av rörelse. Däremot kan ett arvskifte, vilket inte får jämställas med avyttring — enligt författarens uppfattning av härskande praxis — ej utlösa inkomstbeskattning hos dödsboet (RÅ 1953 ref. 4)[2]. Enligt 19 § KL skall ej heller den enskilde dödsbodelägarens förvärv genom arvskifte räknas till skattepliktig inkomst. En arvtagare, som erhåller tillgångar från en avliden persons rörelse, kan således icke på grund av arvskiftet drabbas av inkomstskatt. I fråga om hittills berörda fall torde rättsläget vara — om inte fullt — dock i stort sett klart[3]. Oklarhet har emellertid hittills rått och kommer förmodligen i viss mån även framdeles att råda i fall då en arvtagare — efter arvskifte — avyttrar tillgångar av sådant slag, att en arvlåtarens försäljning av dessa skulle medfört beskattning såsom för inkomst av rörelse. Problemen beträffande sådana avyttringar har under de senaste tio åren ett flertal gånger debatterats i fackpressen. I tiden före RR:ns utslag i två den 4 juni 1957 avgjorda mål angående förhandsbesked, vilka närmare skall

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-30 15:54:21

granskas här nedan, hävdades i debatten bl. a., att liksom dödsboet beskattades vid realisation av omsättningstillgångar skulle en dödsbodelägare beskattas, då han försålde dylika genom arvskifte erhållna tillgångar[4]. Utgången i nämnda mål (se RN 1957 nr 4:2 a—b) visar emellertid att denna fråga inte kan besvaras entydigt. I RR förelåg frågan om dödsbos beskattning endast i det ena målet, men utgången torde ha blivit densamma om frågan varit uppe i bägge målen. Spörsmålet om dödsbodelägarnas beskattning prövades emellertid i båda målen. Omständigheterna var följande. I en avliden byggmästares kvarlåtenskap ingick tre bebyggda fastigheter, vilka ostridigt utgjort lager i dennes rörelse. I det andra målet var det fråga om ett betydande varulager, som ingått i en avliden antikvitets- och konsthandlares rörelse.

I båda målen förklarade RN att *dödsboen* skulle beskattas såsom för inkomst av rörelse, för den händelse dödsboen komme att försälja nämnda tillgångar, vilka försäljningar ansågs utgöra ett led i rörelsernas avveckling. Dödsboet i "antikvitetsmålet" hemställde i RR, att dödsboets försäljning av varulagret ej måtte hänföras till rörelse. Dödsboet framhöll därvid, att det måste anses som om rörelsen upphört redan många år före dödsfallet, enär den avlidne endast undantagsvis sålt ett eller annat föremål under åren närmast före dödsfallet. Man kunde således, anförde dödsboet, ifrågasätta om inte varulagret redan före dödsfallet övergått att bli privat egendom. RR gjorde ej ändring i RN:s förhandsbesked. Såsom framhållits torde utgången i RR blivit densamma i "byggmästarmålet", om man även haft att taga ställning till frågan om dödsboets beskattning[5]. Utgången i "antikvitetsmålet" överensstämmer med vad som ovan påståtts vara gällande rätt redan tidigare.

I fråga om *dödsbodelägarnas* försäljning av dem tillskiftad egendom blev det olika utgång i målen. I "byggmästarmålet" förklarade RN, att om fastigheterna genom bodelning eller arvskifte efter den avlidne skulle tillfalla hans änka eller dotter, vilka ostridigt icke bedreve yrkesmässig handel med fastigheter eller byggnadsrörelse, fastigheterna icke därefter kunde anses hänförliga till omsättningstillgångar i rörelse. På grund härav förklarade RN, att om fastigheterna tillskiftades änkan och dottern eller endera av dem samt därefter såldes, vid försäljningen uppkommande vinst icke skulle för säljaren utgöra skattepliktig intäkt. Beträffande "antikvitetsmålet" förklarade RN, att om varulagret skiftades mellan dödsbodelägarna och någon av dem därefter försålde erhållen egendom, försäljningen skulle medföra skattskyldighet för dödsbodelägaren i den mån försäljningen avsåge tillgångar, som vid försäljningstillfället alltjämt kunde anses hänförliga till rörelsen. Vid beskattningen skulle den skattskyldige äga tillgodonjuta avdrag för det lagervärde, som gällt för den avlidne.

Enligt den åsikt som kommit till uttryck i de båda rättsfallen skall dödsbodelägare gå fri från inkomstbeskattning om egendomen vid försäljningen inte anses tillhöra rörelsen. Då vissa tillgångar enligt denna åsikt således kan tillhöra rörelsen även efter arvskiftet, synes det sistnämnda sakna självständig betydelse för beskattningsfrågan. Såvitt författaren förstår, måste svaret på frågan — om beskattning skall ske eller inte — ligga i tillgångarnas art och mängd. Egendom, som kan införlivas med "privatförmögen-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-30 15:54:21

het" får i och med att den överförts till denna anses ha förlorat sambandet med rörelsen. Sådana tillgångar kan sedan försäljas av arvtagaren utan att inkomstbeskattning sker. Utslaget i "byggmästarmålet" innehåller ej något villkor om att viss tid måste förflyta mellan arvskifte och försäljning för att skattefrihet skall inträda.[6]

Beskattning av dödsbodelägare skall däremot äga rum vid försäljning efter skifte av egendom, vilken före försäljningen inte kunnat införlivas med "privatförmögenhet".[7] Förmodligen gäller detsamma i fråga om tillgångar, som i det enskilda fallet väl skulle låtit sig införlivas med "privatförmögenheten", ehuru så ej skett.[8] — Det må framhållas, att utgången i "antikvitetsmålet" ej var enhällig. Två ledamöter ville nämligen endast beskatta de enskilda dödsbodelägarna, därest dessa efter arvskiftet skulle komma att avyttra tillskiftad egendom under rörelsemässiga former. Enligt dissedenternas uppfattning borde således enskilda dödsbodelägare ej beskattas i sådana fall då avyttring efter skifte sker vid ett enda tillfälle.

Slutligen några ord om eventuella konsekvenser i förevarande hänseende av det särskilda inkomstbegrepp, som — åtminstone ännu — gäller för vissa fartygsägare. Härmed åsyftas den omständigheten, att dessa fartygsägare vid avyttring av fartyg endast beskattas för inkomst av rörelse för återvunna värdeminskningsavdrag. Övrig vinst beskattas såsom realisationsvinst, i den mån förutsättningar föreligger jämlikt 35 § KL. Om ett *dödsbo* säljer ett fartyg, för vilket den avlidne njutit värdeminskningsavdrag, skall dödsboet beskattas för återvunna värdeminskningsavdrag. Detta framgår av rättsfallet RÅ 1955 ref. 43 och överensstämmer även med utgången i såväl "byggmästarmålet" som "antikvitetsmålet".

För det fall *dödsbodelägare* efter arvskiftet säljer dylikt fartyg saknas däremot direkt vägledande utslag. Drar man ut konsekvenserna av "antikvitetsmålet" blir emellertid — åtminstone teoretiskt — resultatet, att dödsbodelägaren skall beskattas för värdeminskningsavdrag, njutna av den avlidne, om fartyget anses tillhöra rörelsen vid försäljningen.[9]

2. Förfogande över omsättningstillgångar genom gåva.

Även gåvor av omsättningstillgångar föranleder problem vid inkomstbeskattningen. Om en rörelseidkare — utan att avhända sig hela rörelsen genom gåva — skänker bort delar av sitt varulager skall såsom intäkt i rörelsen upptagas ett belopp, som motsvarar det bortgivna föremålets värde. Om gåvotagaren därefter skulle sälja gåvoföremålet beskattas han inte för inkomst av rörelse för så vitt han inte säljer under rörelsemässiga former.[10] En bilhandlare, som ger bort en bil, skall således taga upp bilens saluvärde såsom intäkt. Detsamma torde gälla vid gåva av inventarier.[11] Nämnda princip har kommit till uttryck i rättsfallet 1956 not. 1528. G. hade år 1947 erhållit sex tomter av sin moder, som drev jordstyckningsrörelse. Nästa år sålde G. en av tomterna. Med hänsyn till omständigheterna i samband med G:s tomtinnehav och tomtförsäljningar beskattades G. såsom för inkomst av rörelse för vinsten å nyssnämnda försäljning. Vid beräkningen av nettointäkten fick G. avdrag för tomtens ingångsvärde med 5.000 kronor, vilket belopp motsvarade tomtens försäljningsvärde vid gåvotillfället. Utgången i målet

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-30 15:54:21

beror på ovannämnda princip, d. v. s. givaren hade rätteligen bort beskattas för tomtens saluvärde vid gåvotillfället, 5.000 kronor. Sonen beskattades inte för att tomten ursprungligen ingått i moderns rörelse utan därför att sonen sålt tomten under rörelsemässiga former. Sonen ägde rätt att vid vinstens beräkning draga av sin förvärvskostnad. Då han icke förvärvat tomten genom köp fick han i stället för köpeskilling njuta avdrag för tomtens beräknade värde, vid den tidpunkt då tomten övergått till hans rörelse, d. v. s. samma värde som givaren bort beskattas för.

Principen att rörelseidkare, som ger bort omsättningstillgångar, skall beskattas för gåvans värde har indirekt kommit till uttryck även i ett annat rättsfall (se RN 1958 nr 1 : 11). En fader, som hade bedrivit jordstyckningsrörelse, hade år 1950 till sina två söner bortgivit ett stort antal tomter. År 1956 ämnade sönerna på en gång sälja samtliga tomter till en köpare. Sönerna anhöll om förhandsbesked huruvida de skulle beskattas för vinst vid avyttringen såsom för inkomst av rörelse. Svaret blev att sönerna inte skulle beskattas, enär de ej ansågs driva jordstyckningsrörelse. — Fadern hade däremot bort beskattas vid gåvotillfället. Den frågan var emellertid ej aktuell i målet, men resonemanget torde ligga bakom utgången.[12]

Däremot torde en rörelseidkare, som avhänder sig hela rörelsen genom gåva, inte inkomstbeskattas. I ett sådant fall torde gåvotagaren inträda i givarens skattemässiga ställning d. v. s. han övertager givarens bokförda värden och taxeringsmässiga restvärden. Det sagda synes emellertid icke ha varit föremål för prövning i något rättsfall. Såsom stöd för uppfattningen må framhållas, att beskattning inte sker av dolda reserver i apportegendom, då en enskild firma ombildas till aktiebolag. En beskattning av dolda reserver i inventarier vid överlåtelse av hela rörelsen genom gåva torde även strida emot stadgandet om anskaffningsvärde å inventarier i p. 3 b sista stycket anvisn. till 29 § KL.

3. Förfogande över egendom av aktiebolag genom utskiftning m. m.

Princpien att aktiebolagens vinster skall dubbelbeskattas är genomförd på följande sätt. Första ledet i dubbelbeskattningen insättes vid bolagets inkomsttaxering, då bolaget beskattas för sin vinst. Aktieägarna beskattas sedermera såsom för inkomst av kapital för den del av vinsten, som utdelas till dem. Sistnämnda beskattning utgör andra ledet i dubbelbeskattningen. Emellertid utdelas i regel inte ett bolags samtliga vinstmedel, utan en del kvarstår i bolaget. Eftersom andra ledet i dubbelbeskattningen, som nämnts, inträder först då aktieägarna tillföres vinstmedel genom utdelning ha dessa s. k. magasinerade vinstmedel endast beskattats en gång, d. v. s. då bolaget beskattats för sin inkomst. Dessa vinstmedel kunna sedermera tillföras aktieägarna på annat sätt än genom utdelning. Magasinerade vinstmedel kunna nämligen överföras till aktieägarna genom utskiftning i anledning av bolagets likvidation eller i samband med nedsättning av bolagets aktiekapital. I motsats till vad som gäller beträffande utdelning beskattas inte aktieägaren för vad han erhåller genom utskiftning.[13] För att utskiftade medel skall träffas av andra ledet i dubbelbeskattningen har man i stället en särskild skatt, utskiftningsskatten. Denna skatt på utskiftade magasinerade

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-30 15:54:21

vinstmedel erlägges av bolaget i samband med utskiftningen.

I första avsnittet av denna artikel har en del av de problem behandlats, vilka kan uppstå i samband med en dödsbodelägares avyttring av tillgångar erhållna vid arvskifte efter en rörelseidkare. Även vid en aktieägares förfogande över egendom, som erhållits genom utskiftning från ett bolag, uppstår emellertid problem vid inkomstbeskattningen. En del sådana problem ha varit aktuella i några under senare år avgjorda mål. Ett spörsmål är, under vilka förutsättningar aktieägare skall beskattas för inkomst av rörelse vid avyttring av sådana tillgångar, vilka hos bolaget utgjort inventarier eller omsättningstillgångar. Frågan har varit uppe i rättsfallen RÅ 1956 not. 1804—1833, där omständigheterna var följande. Ett fastighetsbolag i likvidation, vars fastigheter utgjorde varulager i bolagets rörelse, utskiftade år 1947 ett fastighetskomplex till aktieägarna. Vid utskiftningstillfället hade bolaget en dold reserv i fastigheterna. Påföljande år sålde aktieägarna huvuddelen av fastigheterna till en och samme köpare. Vederbörande taxeringsintendent, som bl. a. åberopade den dolda reserven, yrkade i målen, att aktieägarna på grund av försäljningen måtte beskattas såsom för inkomst av jordstyckningsrörelse för ett belopp, motsvarande skillnaden mellan försäljningspriset och bolagets bokförda värde å fastigheterna vid tidpunkten för utskiftningen. Yrkandet ogillades, vilket torde framstå såsom konsekvent om man beaktar följande. Vid beräkning av utskiftningsskatt upptas utskiftade tillgångar till saluvärdet. Då utskiftningsskatten motsvarar andra ledet i dubbelbeskattningen får skattekravet således anses uppfyllt beträffande aktieägarna. Beskattningssituationen vid avyttringen får därför endast bedömas med utgångspunkt från aktieägarnas förhållanden. Fastighetskomplexet måste nämligen efter utskiftningen anses ha förlorat sambandet med bolagets rörelse. Inkomsten från fastighetsförsäljningen hade därför endast kunnat beskattas såsom inkomst av jordstyckningsrörelse hos aktieägarna, om avyttringen ägt rum under rörelsemässiga former. I rättsfallen förelåg emellertid inte sådana omständigheter.

Då egendom, som erhållits genom utskiftning från ett bolag, införlivas med skattskyldigs rörelse, uppkommer frågan till vilket ingångsvärde egendomen skall upptas i rörelsens räkenskaper. Svaret är, vilket torde framgå av framställningen i föregående stycke, att såsom ingångsvärde det värde får upptas vartill egendomen värderats vid taxeringen till utskiftningsskatt. Det sagda bestyrkes av utgången i ett rättsfall, som finns återgivet i RN 1956 nr 5 : 5 a.

Hittills har författaren endast berört frågor rörande aktieägarnas beskattningssituation. Beträffande första ledet i dubbelbeskattningen, d. v. s. det utskiftande bolagets beskattning, må följande framhållas. Av utgången i de behandlade målen kan man föranledas dra slutsatsen, att utskiftning skall medföra inkomstbeskattning hos bolag, då dold reserv finns i utskiftade tillgångar. Emellertid har praxis hittills inte velat ta det steget. Så t. ex. har RN i ett förhandsbesked förklarat, att — om ett bolag utskiftade vissa inventarier — bolaget icke skulle på grund härav påföras inkomsttaxering för skillnaden mellan inventariernas verkliga värde och deras hos bolaget bokförda värde (= 0). Vederbörande taxeringsintendent besvärade sig hos RR, som

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-30 15:54:21

emellertid ej gjorde ändring i RN:s beslut; se RN 1958 nr 1:12. Vid bolags inkomsttaxering har man således inte velat likställa utskiftning med avyttring. Emellertid må framhållas att det — såväl i sistnämnda som i tidigare avgjorda mål av likartat slag — förekommit skiljaktiga meningar. Man kan därför inte utesluta möjligheten av annan utgång i ett kommande mål.

4. Beskattning av dold reserv i varulager, som — utan att avyttras — ansetts ha förlorat karaktären av omsättningstillgång.

Varulager har åtminstone tidigare i regel ansetts bibehålla karaktären av omsättningstillgång intill avyttringen. Så t. ex. beskattas byggmästare för inkomst av rörelse vid försäljning av fastighet, trots att själva byggnadsverksamheten kan ha upphört åtskilliga år innan försäljningen. Sedan RR under senare delen av år 1958 meddelat utslag i ett mål angående förhandsbesked, kan det emellertid tänkas att praxis i vissa s. k. byggmästarmål kommer att svänga.[14] Omständigheterna i sistnämnda mål var följande. Ett bolag, som drev handel med värdepapper, ämnade upphöra med den s. k. penningrörelsen och övergå till förvaltning av värdepapper. Bolaget förklarades skola beskattas för den dolda reserven i varulagret under det år övergången till förvaltningsverksamhet skulle äga rum. Beskattning skulle alltså ske, som om bolaget avyttrat det av värdepapper bestående varulagret. Vidare föreskrevs, att övergången till förvaltningsverksamhet klart skulle komma till synes i räkenskaperna. Slutligen förklarades, att framtida försäljning av värdepapper, som givetvis ej finge ske under rörelsemässiga former, skulle beskattas endast om förutsättning förelåge för realisationsvinstbeskattning. — Förutsättningar likartade med dem i rättsfallet föreligger ofta i samband med byggnadsrörelse. Så t. ex. behåller ofta en byggmästare, då han upphör med byggnadsverksamheten, en del fastigheter såsom kapitalplaceringsobjekt. Om han — i samband med upphörande av byggnadsverksamheten — påfordrar att bli beskattad för den dolda reserven i de behållna fastigheterna, torde ett sådant yrkande numera böra bifallas.

Såsom Mutén framhållit lämnar rättsfallet emellertid inte någon ledning för lösandet av frågana, huruvida en byggmästare mot sin vilja måste beskattas för dolda reserver i samband med byggnadsrörelsens upphörande.

5. Ersättning vid överlåtelse av hyresrätt.

I rättsfallet RÅ 1957 ref. 25 förklarades ersättning för överlåtelse av hyresrätt utgöra intäkt i rörelse. I detta fall utgav en tillträdande hyresgäst ersättning till förutvarande hyresgäst, för att denne fränträtt nyttjanderätt till affärslokaler. Ugången blev densamma i ett annat mål, där fastighetsägare betalade ersättning till hyresgäst för att denne fränträtt affärslokal.[15]

6. Överlåtelse av patenträtt.

Patenträtt kan antingen utgöra anläggningstillgång eller ingå i rörelsens varulager. Vid tillverkning i rörelse nyttjat patent hänföres till anläggningstillgångar. Ersättning vid överlåtelse av patenträtt, som utgör anläggningstillgång, beskattas såsom inkomst av rörelse endast i den mån ersättningen motsvarar återvunna värdeminskningsavdrag.[16]

I rättsfallet RÅ 1957 ref. 41 förklarades ersättning vid överlåtelse av patent-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-30 15:54:21

rätt utgöra inkomst av rörelse, trots att den patenterade uppfinningen nyttjades i det skattskyldiga bolagets fabriksrörelse. Målets utgång synes strida mot det förut sagda. Av det följande torde dock framgå, att motstridigheten endast är skenbar. Varan, vars framställning var skyddad av patent i ett flertal länder, tillverkades i bolagets fabrik i Sverige för såväl export som inhemsk konsumtion. Bolaget hade emellertid till annan upplåtit rätten att exploatera det i U. S. A. gällande patentet. Dylik patenträtt skall — jämlikt stadgandet i 5 p. 2 st. av anvisn. till 29 § KL — anses såsom omsättningstillgång i rörelse. Rörelseidkare kan därför skriva ned sådan patenträtt enligt de för varulager gällande reglerna. I förenämnda mål var det fråga om vederlag för det under ifrågavarande beskattningsår försålda amerikanska patentet. Tidigare hade bolaget — om så önskats — kunnat behandla patentet såsom varulager. Med hänsyn härtill får det anses naturligt att intäkten förklarades vara hänförlig till rörelsen. Varje patenträtt får således betraktas för sig. Det förhållandet att den bakom patenträtten liggande uppfinningen utnyttjades i bolagets fabrik saknade således betydelse för beskattningsfrågan.

7. Vid försäljning av egendom förbehållen pension eller annan förmån.

Vid överlåtelse av rörelse eller tillgångar i rörelse förekommer under stundom att säljaren förbehåller sig en viss regelbunden inkomst, antingen under ett bestämt antal år eller under sin livstid. Uppbäres inkomsten under ett *mindre antal år* utgör de årliga likviderna i allmänhet del av köpeskilling för avyttrad egendom. I dessa fall beror säljarens beskattningssituation av de försålda tillgångarnas art. Därest köpeskilling belöper å omsättningstillgångar och dylikt, beskattas säljaren vanligen på samma sätt, som om han uppburit ersättningen under ett enda år.[17] Avser köpeskilling t. ex. fastighet, vilken inte ingår i varulager, skall beskattning emellertid endast ske i fall av skattepliktig realisationsvinst. Har köpeskilling bestämts att utgå i viss procent av rörelsens omsättning, beskattas däremot de årliga raterna oavsett å vad slags egendom de belöper. I sådana fall utgör nämligen vederlaget en form av royalty. Det sist sagda må exemplifieras med en hänvisning till RÅ 1957 ref. 1.

För det fall köpeskilling skall utgå under *säljarens livstid* äger beskattning rum oavsett å vilket slag av egendom vederlaget belöper. Detsamma gäller då vederlaget, ehuru icke bundet till säljarens liv, likväl är bestämt att utbetalas under *en längre tidsperiod*.[18] I dessa fall har det periodiskt utfallande beloppet karaktär av livränta eller pension.[19] Såsom exempel kan nämnas RÅ 1957 not. 2467. I detta fall hade en person vid överlåtelse av firma förbehållit sig ett årligt belopp å 5.000 kronor, intill dess 100.000 kronor utbetalats. PN upptog beloppet till beskattning. Hos KR yrkade den skattskyldige — under påstående, att de 5.000 kronorna utgjorde ersättning för goodwill — att beloppet inte måtte beskattas (avsåg tidpunkt innan ikraftträdande av nu gällande beskattningsregler för goodwill). — KR ansåg, att även om utbetalningen å 5.000 kronor utgjort ersättning för goodwill, beloppet likväl, med hänsyn till att utbetalningarna fastställts att utgå under en period av 20 år, finge anses utgöra sådan periodisk intäkt, för vilken den skattskyldige jämligt 31 § KL vore skattskyldig såsom för inkomst av tjänst. Den

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-30 15:54:21

skattskyldige besvärade sig hos RR, som inte gjorde ändring i KR:s utslag.

Beträffande vederlag, som utgör royalty, pension eller livränta, korresponderar mottagarens skattskyldighet med utgivarens avdragsrätt. I rättsfallet 1958 not. 487 erhöll ett bolag således avdrag för utbetalning, som skulle utgå under mottagarens livstid.

8. Jordstyckningsrörelse.

En person, som säljer tomter från en sin fastighet, kan under vissa förutsättningar bli skattskyldig för inkomst av jordstyckningsrörelse. Beskattning kan ske utan att syfte förelegat vid fastighetsförvärvet att framdeles sälja tomter. Den skattskyldige kan t. ex. ha ärvt fastigheten eller köpt den för att bedriva jordbruk. Inkomsten av tomtförsäljningen kan likväl komma att hänföras till rörelse. Även om säljaren underlåtit att vidtaga försäljningsfrämjande åtgärder kan det bli fråga om rörelse. Antalet försäljningar och deras utsträckning i tiden får i sådana fall fälla avgörandet vid gränsdragning mellan rörelse och annan tomtförsäljning. Fastighetens storlek och sannolikheten av fortsatt tomtförsäljning kan även influera vid bedömningen. — I rättsfallet RN 1957 nr 1:10 C, hade skattskyldig sålt sammanlagt åtta tomter om tillhopa 1,5 har, därav två under år 1942, en under ett vart av åren 1943, 1944, 1948 och 1953 ävensom två tomter under 1955. Fastigheten hade vid inköpet 1939 omfattat 33 har betesmark och var belägen inom tätort. Den skattskyldige påstod sig icke ha önskat sälja tomter utan hade tvingats därtill av samhällsutvecklingen. Ifrågasatt försäljning av 60.000 m² till kommunen ansågs inte hänförlig till rörelse. — i ett annat rättsfall, RÅ 1956 not. 1834, hade en hemmansägare sålt fem tomter under 1943, tre under 1944 samt ett mindre område för sammanläggning under 1946. Ej heller i detta fall ansågs rörelse föreligga (en ledamot var av skiljaktig mening).

Rörelse ansågs däremot vara för handen i ett av RR den 17 september 1958 avgjort mål angående förhandsbesked. Omständigheterna i målet var följande. X. hade från en av honom år 1937 förvärvad jordbruksfastighet om 31,4 hektar försålt fyra områden om sammanlagt 6.000 m² under 1938, ett område om c:a 30.000 m² till H. S. B. under 1947 samt ett område om c:a 10,5 hektar under 1953 till den köping, i vilken fastigheten var belägen. Samtliga försäljningar hade gjorts för att tillgodose behov av tomtmark för byggnadsändamål. Enligt X:s uppgift hade X. i intet fall tagit initiativet till försäljning, vare sig genom annonsering eller på annat sätt. Däremot hade X. i anledning av förslag till ändring av stadsplan ifrågasatt om icke ytterligare viss del av hans fastighet borde läggas under stadsplanen. — RN förklarade, att en under 1958 ifrågasatt försäljning av en tomt om 3.000 m², avsedd till bensinstation, måste anses utgöra led i en av X. bedriven jordstyckningsrörelse. RR gjorde inte ändring i RN:s beslut (en ledamot var av skiljaktig mening). Rättsfallet får anses såsom ett gränsfall. Omständigheten att X. verkat för att få till stånd ändring av stadsplanen torde ha bidragit till utgången.

B) Avdrag för omkostnader vid beräkning av inkomst av rörelse.

1. Ingångsvärde i jordstyckningsrörelse.

Den omständigheten att beskattningsmyndigheterna fastställt ingångsvärde i

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-30 15:54:21

viss jordstyckningsrörelse innebär inte att detta värde skall gälla för all framtid. Ändrade förhållanden kan föranleda att nytt ingångsvärde bestämmes. Sådana omständigheter förelåg i RÅ 1956 not. 1527. I ett flera år tidigare avgjort mål hade ingångsvärdet av RR beräknats till 75 öre/m². I det senare målet framhöll den skattskyldige, att han dåmera avstått 73.000 m² till kommunen för gator och öppna platser. Med hänsyn härtill beräknade RR ett nytt ingångsvärde, 1 : 25 kr/m².[20]

2. Avdrag för värdeminskning å byggnader.

a) *Värdeminskningsunderlaget.*

I rörelse skall värdeminskningsavdrag å byggnader principiellt beräknas å byggnadernas anskaffningsvärde, när detta värde är tillförlitligt utrett. I dylikt fall är skattskyldig tvungen att använda anskaffningsvärdet såsom avskrivningsunderlag, även om det taxerade byggnadsvärdet skulle vara högre; se RÅ 1957 ref. 18. — Enligt rättsfallet RÅ 1958 ref. 19 inräknas kostnad för lagfartsstämpel i avskrivningsunderlaget till den del den belöper å byggnader. — Då fastighet varit bebyggd redan vid förvärvet beräknas däremot värdeminskningen i regel å det taxerade byggnadsvärdet.

b) *Avskrivningsprocenten.*

Praxis har varit restriktiv vid beräkning av värdeminskningsavdragets storlek.[21] Sålunda medgavs i rättsfallet RÅ 1956 not. 1385 ett bolag avdrag för värdeminskning å byggnad, använd till bilverkstad, med allenast två procent under det att bolaget yrkat avdrag med fyra procent. Till stöd för sitt yrkande hade bolaget åberopat intyg av Bilverkstädernas Riksförbund och Sveriges Automobilhandlarförbund. I intygen hade framhållits, att den ekonomiska livslängden för dylika verkstadsbyggnader vore särskilt kort och motiverade en avskrivning med fyra procent. — Emellertid synes praxis numera ha en mer generös inställning. För påståendet talar utgången i ett av RR den 8 oktober 1958 avgjort mål (AB Bröderna Modin).[22] I målet yrkade ett bilbolag avdrag för värdeminskning å verkstadsbyggnad med tre procent. Bolaget hade dock icke förebragt någon särskild utredning till stöd för yrkandet. RR medgav — med hänsyn till byggnadens beräkneliga ekonomiska livslängd — avdrag med yrkade tre procent.

c) *Överprisavdrag.*

Har byggnad anskaffats för ett särskilt arbetstillfälle eller för en tillfällig konjunktur och har detta föranlett ett särskilt högt anskaffningspris, kan den skattskyldige erhålla s. k. överprisavdrag. Om förvärvet emellertid icke föranlett ett särskilt högt pris, kan överprisavdrag givetvis inte erhållas, trots att tillgången anskaffats för en särskild konjunktur, se t. ex. RÅ 1956 not. 1068. — Det må framhållas, att överprisavdrag endast torde kunna erhållas i sådana fall, då värdeminskningsavdrag beräknas å byggnads anskaffningsvärde.

3. Avdrag för värdeminskning å inventarier.

a) *Avdrag för värdeminskning å inventarier, som är kvar i säljarens besittning.*

Skattskyldig har erhållit avdrag för värdeminskning å inventarier, vilka han genom lösöreköpskontrakt sålt till ett bolag. Frågan var uppe i rättsfallet RÅ 1956 ref. 5, där en köpman W. medgavs avdrag med följande motivering: Såvitt

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-30 15:54:21

framgår av utredningen kan det ifrågavarande avtalet icke anses innebära, att bolaget fritt förfogar över inventarierna såsom ägare, men däremot att bolaget, för den händelse lånet icke infrias äger realisera dem och tillgodoräkna W. vad realisationen inbringar. Enär således W. bär förlusten av den värdeminskning, som under lånetiden drabbar inventarierna, bör han enligt inkomstskattelagstiftningens grunder njuta avdrag härför.

b) *Avdrag för i jorden nedlagd ledning m. m.*

Ibland förekommer tvist om viss tillgång skall hänföras till inventarier eller byggnader. I ett rättsfall, RÅ 1956 not. 1535, yrkade ett bolag avdrag för värdeminskning enligt samma grunder såsom för inventarier å en kulvert mellan en fjärrvärmeanläggning och bolagets övriga byggnader. Yrkandet bifölls inte. Av utgången i målet framgår således att kulverten inte ansågs hänförlig till inventarier. Frågan huruvida kulvert skall anses utgöra del av byggnad prövades emellertid inte, enär avdrag för värdeminskning efter samma grunder såsom för byggnad medgivits redan i PN.

I ett annat fall, RÅ 1956 ref. 34, vägrades en kommun avdrag för värdeminskning å vattenledningar, som var nedlagda i jorden. Dylika ledningar kan varken hänföras till inventarier eller byggnader. På grund härav torde avdrag endast kunna medges för kostnader, som erfordras för vidmakthållande av anläggningen.

4. Avsättning till ansvarighets- eller garantifond.

Rörelseidkare kan få avdrag för avsättning till garanti- och ansvarighetsfond, om han löper risk att vidkännas kostnader för framtida garantiarbeten. Det ligger i sakens natur att möjligheterna till avdrag är beroende av myndigheternas förtroende för den skattskyldige och hans redovisning. Avsatta belopp, som ej tagits i anspråk för täckande av garantikostnader, skall nämligen återföras till beskattning. I ett rättsfall, RN 1957 nr 4:5, medgavs bolag rätt till dylik avsättning enligt följande villkor. Avsättning finge ske intill ett belopp motsvarande fem procent av summan av de arvoden bolaget under beskattningsåret och de fyra närmast föregående åren uppburit för arbeten, som omfattades av garantiåtagandet (garantitid = 5 år).[23]

5. Avsättning till fond för osäkra fordringar.

Avdrag för avsättning till fond för osäkra fordringar medges endast om risk för förlust är sannolik. Därvid får beaktas att de fordringar, för vilka avsättning verkställes, i regel skall prövas individuellt. I enlighet med huvudregeln har ett bolag, som inte haft några förluster under sin åtta år långa tillvaro, vägrats avdrag för avsättning till delcrederefond, RÅ 1957 not. 1934.

Avdrag för avsättning medges däremot i sådana fall, där lånefordringarna är avsedda för omsättning i rörelsen (penningföretag). Se t. ex. RÅ 1958 not. 1549.

6. Förlust å aktier.

Möjligheterna att vid beräkning av inkomst av rörelse erhålla avdrag för förlust å aktier — härvid bortses från s. k. varuaktier — är som bekant begränsade. Avdrag medges i allmänhet endast för förlust som konstaterats vid aktiernas försäljning eller vid bolagets likvidation. Detta sammanhänger med att icke realiserad värdestegring å aktier lämnas obe-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-30 15:54:21

skattad. Då ej heller realiserad värdestegring beskattas i annan form än realisationsvinst jämlikt 35 § K. L. kan således ett förhastat avdrag för förlust eller värdeminskning i regel inte återföras till beskattning. Förutom konstaterad förlust fordras att densamma utgör driftsförlust. För att sådan förlust skall anses föreligga krävs att aktieinnehavet bl. a. varit av betydelse för driften i den skattskyldiges rörelse. Såsom exempel på driftsförlust kan nämnas RÅ 1957 not. 492, där omständigheterna var följande. Ett bolag M., som drev partihandel med fisk och skaldjur, ägde 100 aktier i bolaget F. Sistnämnda bolag hade bildats för att exploatera en uppfinning beträffande stekning av fisk. Bolaget M. erhöll avdrag för förlust å aktierna. — Kapitalförlust ansågs däremot föreligga i RÅ 1958 not. 474. I rättsfallet vägrades ett varuhusbolag avdrag för förlust å ett antal andelar i en tryckeriförening. Andelarna hade tecknats för att få till stånd ett lokalt annonsorgan. Mellan de två företagen ansågs inte sådant samband föreligga, att förlusten kunde anses såsom driftsförlust.

Bokföringsmässig förlust, som inte motsvaras av en faktisk sådan, medför inte rätt till avdrag. Anledningen till den bokföringsmässiga förlusten är ofta, att aktieägaren innan bolagets likvidation utan vederlag övertagit dold reserv från bolaget. I ett av RR den 16 september 1958 avgjort mål angående förhandsbesked vägrades ett bolag avdrag för en dylik bokföringsmässig förlust, på grund av att bolaget utan vederlag övertagit en dold reserv. Målet är ett typexempel på bokföringsmässig förlust som ej motsvaras av verklig förlust. På grund härav är det skäl att närmare granska fallet, där omständigheterna var följande. Bolaget X. önskade förvärva bolaget Y:s firma(namn). X. ämnade därför köpa aktiestocken i Y. Köpeskillingen för denna skulle uppgå till summan av Y:s nominella aktiekapital och firmans verkliga värde. Därefter skulle X. utan vederlag överföra Y:s firma till sig. Efter denna transaktion hade aktierna i Y. icke något annat värde i X:s hand än det som motsvarade Y:s nominella kapital. Vid därefter ifrågasatt likvidation av Y. skulle X. således komma att vidkännas en bokföringsmässig förlust till ett belopp, som motsvarade firmans värde. På grund av att förlusten motsvarade X:s förvärvskostnad för tillgång av goodwills natur ansåg X. att avdrag borde medges för denna förlust. Om X. i stället direkt hade köpt firman av Y., hade X. ägt rätt till årliga värdeminskningsavdrag å anskaffningsvärdet. Därest X. inte skulle erhålla avdrag för förlusten å aktierna skulle X. således komma i sämre läge än vid direkt förvärv av firman. Härtill saknades anledning enligt X:s uppfattning. Såväl RN som RR ansåg emellertid att avdrag inte kunde medges för den bokföringsmässiga förlusten. Anledningen var tydligen, såsom förut nämnts, att X. utan vederlag övertagit en dold reserv. Luckan i X:s resonemang är att vid direkt försäljning av firman skulle Y. ha blivit inkomstbeskattad för vederlaget. Om Y. därefter trätt i likvidation hade viss del av vederlaget även beskattats vid taxeringen till utskiftningsskatt. Det vilar således en latent skatteskuld å Y., som X. inte beaktat[24].

Teoretiskt hade emellertid en faktisk förlust kunnat uppstå för X., nämligen om X. erlagt ett större överpris för aktiestocken än som motsvarats av firmans värde i X:s hand. En dylik förlust lär emellertid inte kunna styrkas, åtminstone

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-30 15:54:21

inte så länge X. har kvar firman. Se RÅ 1956 not. 1776, där bl. a. i stort sett likartad frågeställning förelåg. Därjämte kan ifrågasättas om inte sådan förlust — åtminstone till viss del — är kapitalförlust.[25]

7. Koncernbidrag.

Då avdrag för koncernbidrag inte synes ha medgivits i något av de under senaste två år avgjorda målen kan man få den uppfattningen att dylika avdrag numera inte medges. Det är emellertid inte säkert att så är fallet. Såsom stöd för att avdragsrätt under vissa förutsättningar kan tänkas föreligga, synes man nämligen kunna åberopa följande locution, som använts av RR i ett mål, se RN 1957 nr 2:5. "Vad sökandebolaget i målet uppgivit angående sambandet mellan bolagets och det ifrågasatta nya bolagets organisation och verksamhet utgör icke tillräcklig grund för att anse ett av sökandebolaget till det nya bolaget utgivet s. k. koncernbidrag såsom en sökandebolagets omkostnad för intäkternas förvärvande eller bibehållande." Enligt författarens mening kan rätt till koncernbidrag tänkas föreligga i fall, där ett bolag för sin verksamhets bestånd måste stöda ett annat bolag med bidrag. För frågan om avdragsrätt torde emellertid förhållandet, huruvida sambandet mellan bolagen är vertikalt eller horisontellt konstruerat, vara utan självständig betydelse. Understrykas bör dock att i de fall — då avdrag kan tänkas — torde vanligtvis vertikal integration föreligga[26].

8. Avdrag för jubileumskostnader, gåvor m. m.

Vid ett företags jubileum förekommer ofta kostnader av skilda slag. En del av dessa är i enlighet med stadgad praxis avdragsgilla, medan avdragsrätten för andra kostnader ofta är beroende av omständigheterna i det enskilda fallet. Till den förra kategorin hör kostnader för medaljer. Vid jubileer har kostnad för klockor och smycken till anställda likställts med medaljkostnader, se RÅ 1957 not. 352[27]. Utgift för jubileumsskrifter får däremot anses höra till den senare kategorin. Om en festskrift har reklamvärde torde kostnaden betraktas såsom avdragsgill. I rättsfallet 1957 not. 1815 hade PN och KR endast medgivit ett bolag avdrag för festskrift med 10.000 kronor, medan RR medgav avdrag med yrkat belopp 37.443 kronor. Reklamvärdet låg förutom i innehållet även i bandet, som tillverkats i bolagets linnefabrik.

Beträffande kostnader för jubileumsfest har RR i rättsfallet RÅ 1956 not. 44 medgivit avdrag för yrkat belopp 9.229 kronor, medan underinstanserna medgivit avdrag för ett obetydligt belopp. I ett annat fall, 1956 not. 468, har RR godkänt 2.000 kronor av yrkade 3.573 kronor, då underinstanserna däremot hade vägrat avdrag. I ett tredje fall, RÅ 1957 not. 353, medgavs ett bolag avdrag med yrkat belopp, 3.803 kronor. I det sista målet ville emellertid två ledamöter, som var av skiljaktig mening, vägra avdrag. Skiljaktiga meningar har även förekommit i mål, avgjorda under tidigare år. Praxis kan därför inte anses fullständigt stadgad. I de fall där avdrag medgivits torde avdragsrätten grundats på kostnadernas karaktär av reklam- och personalvårdskostnader[28]. I den skatterättsliga debatten hävdas stundom, att avdragsrätt inte föreligger för jubileumskostnader till den del de belöper å leverantörers deltagande i jubileumsfest. Det må emellertid framhållas, att reklamvärdet inte lider men av att för-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-30 15:54:21

utom kunder även leverantörer och myndighetspersoner deltar i jubileumshögtiden. Åtminstone har någon uppdelning av kostnaderna inte ägt rum i de fall då fullt avdrag medgivits.

9. Avsättning till pensionsstiftelse.

Såvitt kan utläsas av en del avgöranden i mål angående förhandsbesked synes skilda meningar förekomma angående tolkningen av stadgandet i punkt 2 näst sista stycket av anvisningarna till 29 § K. L. Såsom bekant föreskrivs där bl. a. beträffande familjebolag, att vid beräkning av det s. k. skattetaket hänsyn inte får tas till pensionsutfästelse till någon, som genom eget eller anhörigas innehav av aktier har ett avgörande inflytande i bolaget. I förarbetena till bestämmelsen har departementschefen uttalat att frågan huruvida avgörande inflytande skulle anses föreligga finge bedömas med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet[29]. — I en del avgjorda mål har det allmännas representanter hävdat, att hänsyn aldrig finge tas till pensionsutfästelse avseende en anhörig till huvudaktieägare. Varken författningstexten eller förarbetena stöder emellertid denna tolkning. För att stadgandet skall anses tillämpligt torde nämligen även fordras, att den anställde på direkt eller indirekt väg har ett avgörande inflytande på företagets handlande. Avgörande inflytande torde i regel presumeras föreligga beträffande äkta makar ävensom i fråga om föräldrar och barn. I andra fall av släktskap eller dylikt synes det fordras ytterligare någon omständighet för att stadgandet skall anses tillämpligt, t. ex. möjlighet att genom chefsställning inom bolaget påverka dess handlande. I rättsfallet RN 1957 nr 4:4 c förelåg förutom broderskap och innehav av en mindre aktiepost den omständigheten att utfästelsen avsåg verkställande direktören (en ledamot skiljaktig). I ett annat av RR den 6 juni 1956 avgjort mål angående förhandsbesked ansågs broderskap samt innehav av en femtedel av aktiestocken emellertid inte medföra stadgandets tillämpning (två ledamöter skiljaktiga). Mera restriktiv åter synes bedömningen ha varit i ett rättsfall, som är återgivet i RN 1957 nr 4:4 d. Omständigheterna var följande. Av 1.500 stycken aktier i en charkuterifabrik ägde verkställande direktören 1.037 stycken. Övriga aktier var fördelade enligt följande tabell:

	Antal	Släktskap m. huvudakt.äg.	Befattning
A	220	son	disponent
B	30	—	fabr.ch.
C	0	svärson	verkm.
CH (hustru till C)	71	dotter	charkut.
D	30	svärson	rökm.
DH (hustru till D)	40	dotter	charkut.
E	70	dotter	charkut.

I målet ansågs samtliga utom fabrikschefen B ha ett avgörande inflytande i bolaget.

Avslutningsvis kan emellertid framhållas att, då bestämmelsen hittills endast tillämpats under en jämförelsevis kort tid, någon vägledande praxis ännu inte har hunnit utbilda sig.

[1] Jfr dock RÅ 1942 ref. 9, konstnärs dödsbo beskattades ej för inkomst genom avyttring av konstverk å en minnesutställning efter den avlidne. — Rörelsens speciella natur kan möjligen föranlett utgången. Jfr RÅ 1958 ref. 44 (Elin Wägners dödsbo), där locutionen antyder att 1942 ref. 9 ännu har prejudikatvärde.

[2] I rättsfallet fortsatte dödsboet inte rörelsen. Enligt författarens uppfattning bör beskattning vara utesluten även i sådana fall, då dödsbodelägarna, medan dödsboet driver rörelsen, genom partiellt skifte för eget bruk uttager före dödsfallet inköpta varor. Stadgandet i 28 § 1 mom. KL torde nämligen inte kunna åberopas såsom stöd för beskattning av dylika "uttag".

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-30 15:54:21

— Däremot bör beskattning kunna ske såsom för uttag, då bodelägarna genom partiellt skifte för eget bruk ur dödsboets rörelse uttager efter dödsfallet inköpta varor. Såsom stöd härför åberopas 1942 ref. 9. Påståendet kan inte gendrivas med rättsfallet RÅ 1954 ref. 3 II, som avser realisationsvinst. Jfr Bratt, Svensk Skattetidn. 1957 s. 351.

[3] Jfr emellertid nedan om enmansdödsbo.

[4] Se t. ex. Svensk Skattetidn. 1955 s. 299, där Bratt — stödd på rättsfallet RÅ 1942 ref. 4 II — förfäktat den åsikten. Omständigheterna i rättsfallet var följande. Fru S. hade år 1905 genom arv efter sin moder erhållit del i en fastighet. 1932—1936 hade det sålts tomter från fastigheten. Inkomsten från tomtförsäljningen hade beskattats såsom inkomst av rörelse. 1937 uppdelades de osålda tomterna på dödsbodelägarna, varvid fru S. erhöll 2 stycken. Hon sålde en av tomterna 1938. RR hänförde försäljningen till rörelse. — Det framgår ej av referatet, att den avlidna sålt tomter. Man får således utgå ifrån att dödsboet börjat rörelsen. På grund härav saknar rättsfallet intresse för det nu diskuterade problemet.

[5] Om majoriteten i RR haft en annan uppfattning än RN, får man anta att den omständigheten skulle markerats på ett eller annat sätt i utslaget.

[6] I RR uppsatte emellertid en ledamot, som var av skiljaktig mening, såsom villkor för skattefrihet att försäljningen inte kom att ske i nära anslutning till skiftet.

[7] De två rättsfallen ha debatterats i Svensk Skattetidning, 1957 s. 347 och 1958 s. 101, där kritiska synpunkter framförts av kammarrättsråden Bratt och Ljungberg.

[8] Bratt har bl. a. påpekat oklarheten beträffande beskattningssituationen för dödsbo med endast en delägare. I samband därmed må erinras om 2 § i lagfartsförordningen, där bouppteckningens avslutande jämställes med arvskifte. Jfr även Ekeberg—Guldberg—Bergendal, Den nya lagen om boutredning och arvskifte Sthlm 1937 s. 39.

[9] Såväl Bratt som Ljungberg har bl. a. understrukit svårigheten att avgöra, när en tillgång skall anses ha förlorat sambandet med rörelsen. Här må ges ytterligare ett exempel. Vid arvskifte efter en fiskare erhåller den ene dödsbodelägaren en motortrålare medan den andre delägaren tillskiftas redskap m. m. Skall trålaren anses tillhöra rörelsen vid försäljningen? En trålare kan utan omändringsarbeten nyttjas såsom "lustjakt". Svaret må lämnas öppet.

[10] Däremot beskattas gåvotagaren under vissa förutsättningar för realisationsvinst i samband med försäljningen.

[11] Märk dock den skillnad i beskattningssituationen, som kan uppstå i vissa fall beträffande gåva av fartyg. Härmed avses förenämnda särskilda inkomstbegrepp.

[12] Det må framhållas att vad som gäller om gåva och arv i rörelse inte kan tillämpas i fråga om skog vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet, där särskilda regler gäller. Även i fråga om övrig jordbruksinkomst bör försiktighet iakttagas vid analogislut.
Märk dock att fall kan förekomma, då en person, som driver jordstyckningsrörelse, bortgiver en i varulagret *ej* ingående tomt.

[13] Härvid bortses från den realisationsvinstbeskattning som, under vissa förutsättningar, kan drabba aktieägare i samband med utskiftning.

[14] Målet lär komma att återges under nr 61 i RÅ:s referatsamling 1958. Jfr Mutén, Inkomst eller kapitalvinst, Sthlm 1959, s. 275 ff.

[15] Jfr nedan under förlust å aktier.
Förhandsbesked, RR utslag d. 5 nov. 1957.

[16] Vinst vid avyttring av patenträtt, som utgjort anläggningstillgång, beskattas i övrigt såsåsom realisationsvinst.

[17] Jfr dock förordningen angående beräkning av statlig inkomstskatt för ackumulerad inkomst.

[18] Författaren vågar inte uttala någon mening om var tidsgränsen går. Lägst 10 år?

[19] Vid inkomsttaxeringen saknar det betydelse om inkomsten har karaktär av pension eller livränta. Vid förmögenhetstaxeringen är läget ett annat. Där beskattas nämligen mottagaren för livräntans kapitaliserade värde medan pension lämnas obeskattad.

[20] Jfr SOU 1937:42 s. 250 angående substansminsknig.

[21] Se SOU 1954:19, s. 147.

[22] Målet lär komma att återges i referatsamlingen i RÅ.

[23] Jfr RN 1959 nr 2, angående värdesättningen vid inkomsttaxeringen av byggnadsföretagens lager m. m.

[24] Då ersättning för hyresrätt numera anses såsom skattepliktig intäkt i rörelse, RÅ 1957 ref. 25, lär avdrag för "förlust" å aktier, som

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-30 15:54:21

inköpts i syfte att erhålla hyresrätt till affärslokal, inte komma att medges i framtiden. RR har i ett den 3 februari 1959 avgjort mål angående förhandsbesked vägrat avdrag för sådan "förlust". Målet lär komma att återges i referatsamlingen i RÅ.

[25] Se Mutén, som bl. a. berört frågan om förlust å aktier i sin bok, Inkomst eller kapitalvinst, Sthlm 1959.

[26] Se af Klercker, Svensk Skattetidn. 1957 s. 280 och Nordborg, samma tidskrift 1958 s. 103.

[27] Däremot vägrades i samma mål avdrag med 490 kronor för 60-årsgåva till en anställd kamrer (2 ledamöter skiljaktiga). Den omständigheten, att avdrag medgavs för klockor m. m. vid jubileum, innebär således inte att även sedvanliga gåvor till anställda skall anses avdragsgilla. Avdrag har åtminstone enligt tidigare praxis i regel vägrats för dylika gåvor. Det är oklart om grunden härtill varit gåvokaraktären eller den omständigheten, att man av praktiska skäl inte kunnat beskatta mottagaren. RN har emellertid — i samband med utfärdande av anvisningar angående 1956 års lagstiftning om skattefrihet för trivselförmåner — i meddelande 1958 nr 1:1 hänfört sådana gåvor till avdragsgilla personalkostnader. Huruvida anvisningen överensstämmer med gällande rätt är oklart. Har praxi's inställning grundats på svårigheten att beskatta mottagaren, borde den numera genomförde skattefriheten för trivselförmåner medföra en svängning. Frågan synes emellertid ännu inte ha prövats. — I samband med förberedelserna till RN:s förenämnda meddelande förekom ett remissyttrande, som är av visst intresse. Vederbörande remissinstans hade nämligen såsom stöd för avdragsrätt åberopat bevillningsutsk:ts utlåtande 1956 nr 52 s. 13. Författaren anser emellertid att utskottet inte yttrat sig i den frågan. En annan sak är att dylika gåvor enligt författarens åsikt borde anses såsom renumeratoriska och såsom sådana avdragsgilla.

[28] Beträffande kostnader för årliga personalfester se Mutén, Skattenytt 1959 s. 148.

[29] Se prop. 1955 nr 100 s. 360.

Rättelse

Bo Lagergren, Realisationsvinstbeskattning i Regeringsrättens praxis åren 1955—1958.

På grund av ett tekniskt fel i samband med korrekturändring av nr 5 bortföll några rader i slutet av rubr. artikel. För att framställningen skall bli fullständig torde noteras "RR beskattade likväl beloppet".

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-30 15:54:21